

Spis treści

1. Zakres działania Ośrodka	3
2. Struktura zatrudnienia w OPS w Michowie w 2018 r.	4
3. Plan i wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Michowie w 2018 r.	6
3.1 Dochody Ośrodka Pomocy Społecznej w Michowie.....	7
3.2 Zobowiązania Ośrodka:.....	7
4. Realizacja zadań przez Ośrodek	8
4.1 Pomoc społeczna	8
4.1.1 Charakterystyka osób/rodzin objętych pomocą społeczną	8
4.1.2 Praca socjalna	12
4.1.3 Domy pomocy społecznej	13
4.1.4 Zasiłki i pomoc w naturze.....	13
4.1.5 Usługi opiekuńcze	14
4.1.6 Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.....	14
4.1.7 Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.....	14
4.2 Sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny za rok 2018 r.....	15
4.2.1 Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.....	15
4.2.2 Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa.....	18
4.2.3 Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta.	18
4.2.4 Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej:.....	19
4.2.5 Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.....	19
4.2.6 Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej	19
4.2.7 Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2019 roku.	19
4.3 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	20
4.4 Karta Dużej Rodziny.....	20
4.5 Świadczenia rodzinne	21
4.6 Zasiłek dla opiekuna.....	24

4.7 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.....	24
4.7.1 Ogólne zasady przyznawania.....	24
4.7.2 Realizacja Funduszu Alimentacyjnego w 2018 roku.....	25
4.8 Świadczenie wychowawcze.....	27
4.9. Program „Dobry start”	28
4.10 Inne działania Ośrodka	28
4.10.1 Dystrybucja żywności w ramach Europejskiego Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD	28
4.10.2 Udział w akcji „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę”	29
4.10.3 Dzień Seniora	29
5. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej	29

1. Zakres działania Ośrodka

Ośrodek Pomocy Społecznej w Michowie wykonywał zadania, w szczególności w zakresie:

- 1) pomocy społecznej – zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.), która określa zadania do realizacji, formy świadczeń i zasady ich przyznawania z uwzględnieniem podziału na następujący typ zadań:
 - a) zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym,
 - b) zadania własne gminy,
 - c) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej,
- 2) świadczeń rodzinnych, które są wykonywane jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.),
- 3) świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które są wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554 ze zm.),
- 4) zasiłków dla opiekunów, które są wykonywane jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 ze zm.),
- 5) przyznania Karty Dużej Rodziny zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 ze zm.),
- 6) wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.),
- 7) realizacji rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi – „Dobry start” (M.P. 2018 r. poz. 514),
- 8) przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- 9) potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510 ze zm.),
- 10) świadczeń wychowawczych, które są wykonywane jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.),
- 11) świadczeń wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 ze zm.),
- 12) dożywiania w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 (M.P. z 2015 r. poz. 821),
- 13) inne zadania na podstawie uchwał rady gminy, zawartych umów i porozumień.

2. Struktura zatrudnienia w OPS w Michowie w 2018 r.

LP	Stanowisko	Liczba osób	Liczba etatów
1	Kierownik	1	1
2	Starszy pracownik socjalny	2	2
3.	Pracownik socjalny	1	1
4.	Inspektor ds. świadczeń rodzinnych	1	1
5.	Samodzielny referent ds. świadczeń	1	1
6.	Referent ds. świadczeń	1	1
7.	Asystent rodziny	1	1
8.	Pomoc administracyjna	1	1
9.	Sprzątaczką	1	1
Razem:		10 osób	10

Stan na dzień 31.12.2018 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Michowie w 2018 r. na umowę o pracę zatrudnił 10 osób, z tego 9 osób na czas nieokreślony. W 2018 r. z jedną osobą rozwiązany został stosunek pracy z powodu przejścia na emeryturę.

Ośrodek zatrudnia także na umowę – zlecenie opiekunki, które świadczą usługi opiekuńcze u osób starszych i niepełnoprawnych. Na dzień 31.12.2018 r. zawarte były umowy – zlecenia z 18 opiekunkami.

Wszyscy pracownicy posiadają niezbędne uprawnienia do wykonywania pracy.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości usług i prawidłowego realizowania zadań, pracownicy jednostki w 2018 r. uczestniczyli w szkoleniach, które ściśle dotyczyły działalności Ośrodka.

- „Kadra zarządzająca w prawie pracy w 2018 r. - uprawnienia i odpowiedzialność osób zarządzających oraz kierowników wyodrębnionych komórek organizacyjnych”,

- „Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w sektorze finansów publicznych, jednostkach oświatowych i sektorze prywatnym”,

- „Ochrona danych osobowych w systemie pomocy społecznej”,

- „Rozporządzenie UE NR 679/ 2016 (RODO) oraz zagadnienie cyberbezpieczeństwa i dobrych praktyk IT”,
- „Szkolenie dla Inspektora Ochrony Danych”,
- szkolenia w ramach Programu „Czyste powietrze” dla pracowników socjalnych realizowane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej we Współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- „Skuteczna działalność pomocowa – praktyka działania KRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych”,
- „Najnowsze zmiany w świadczeniach wychowawczych (500+)” i świadczeniach rodzinnych oraz bieżąca ich realizacja”,
- „Dobry Start 300 PLUS”, Świadczenie Wychowawcze 500 PLUS”
- „Fundusz alimentacyjny – aktualne problemy”.

3. Plan i wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Michowie w 2018 r.

Zadania realizowane przez Ośrodek po stronie wydatków stanowiły kwotę:

8 634 296,72 zł. w tym środki własne gminy **904 878, 87 zł.**, dotacja: na zadania zlecone: **7 193 959,25 zł.** i na dofinansowanie zadań własnych: **535 457,90 zł.**

Rozdział zgodnie z klasyfikacją budżetową	Nazwa	Plan	Wydatki wykonane	w tym:	
				dotacja	środki Gminy
Dział 852 Pomoc społeczna					
85202	Domy pomocy społecznej	277 000,00	262 557,49	0,00	262 557,49
85205	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2000,00	947,90	0,00	947,90
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne (za osoby pobierające zasiłki stałe i świadczenia opiekuńcze)	29 808,00	28 177,69	28 177,69	0,00
85214	Zasiłki i pomoc w naturze w tym:	144 520,00	128 184,71	85 742,69	42 442,02
	zasiłki celowe i specjalne celowe	53 000,00	42 442,02	0,00	42 442,02
	pochówki	0,00	0,00	0,00	0,00
	zasiłki okresowe	91 520,00	85 742,69	85 742,69	0,00
85216	Zasiłki stałe	167 103,00	163 216,62	163 216,62	0,00
85219	Ośrodki pomocy społecznej	561 740,00	493 029,59	166 040,00	326 989,59
85228	Usługi opiekuńcze	206 721,00	203 363,63	0,00	203 363,63
85230	Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania (zasiłki celowe i posiłki w szkole)	120 000,00	118 607,00	82 944,30	35 662,70
Dział 855 Rodzina					
85501	Świadczenia wychowawcze	4 628 700,00	4 554 237,33	4 554 237,33	0,00
85502	Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny	2 497 000,00	2 404 227,12	2 404 227,12	0,00
85503	Karta Dużej Rodziny	90,00	65,40	65,40	0,00
85504	Wspieranie Rodziny, w tym:	301 265,00	272 147,36	244,166,00	27 981,36

	Asystent rodziny	61 315,00	51 417,36	23 436,00	27 981,36
	Świadczenia dobry strat (300 plus)	239 950,00	220 730,00	220 730,00	0,00
85508	Rodziny zastępcze	6000,00	4 934,18	0,00	4 934,18

3.1 Dochody Ośrodka Pomocy Społecznej w Michowie

W 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej uzyskał dochody w łącznej wysokości: 130 974,66 zł. w tym:

- z tytułu odpłatności za DPS – 9764,56 zł. oraz za usługi opiekuńcze – 39 473,65 zł.
- z tytułu kapitalizacji odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym – 104,45 zł.
- z tytułu wynagrodzenia płatnika od terminowej wpłaty podatku dochodowego do Urzędu Skarbowego – 165,00 zł.
- z tytułu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych – 915,00 zł.
- z tytułu odsetek od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i wychowawczych – 326,50 zł.

oraz dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego

- z tytułu wpłat od dłużników alimentacyjnych od należności z tytułu wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego:
 - a) w części należnej budżetowi państwa – 32 088,95 zł.
 - b) w części należnej Gminie Michów – 21392,59 zł.
- z tytułu odsetek od należności z Funduszu Alimentacyjnego – 26743,96 zł.
- z tytułu wpłat od dłużników zaliczki alimentacyjnej:
 - a) w części należnej budżetowi państwa – 0,00 zł.
 - b) w części należnej Gminie Michów – 0,00 zł.

Powyższe dochody zostały w całości odprowadzone na rachunek Gminy Michów.

3.2 Zobowiązania Ośrodka:

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Ośrodek posiadał zobowiązania niewymagalne krótkoterminowe w wysokości - 43 978,60 zł.:

- z tytułu dostaw i usług – 2745,56 zł.
- zobowiązania wobec budżetów (z tytułu podatku dochodowego od trzynastki) 2 859,00 zł.
- zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń (głównie składek od trzynastki) – 13 180,01 zł.
- z tytułu wynagrodzeń (trzynastka) – 22 509,35 zł.
- pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń z pomocy społecznej - 2684,68 zł.

Zobowiązań wymagalnych Ośrodek nie posiadał.

4. Realizacja zadań przez Ośrodek

4.1 Pomoc społeczna

4.1.1 Charakterystyka osób/rodzin objętych pomocą społeczną

Według stanu na dzień 31.12.2018 r. w Gminie Michów zameldowanych było na stałe 6016 – os., z meldunkami czasowymi łącznie 6074 osób. (dane Urzędu Gminy).

Pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto 263 rodziny, w których było 642 osoby. Z dokonanej analizy wynika, że objętych pomocą zostało 10,57% ogółu mieszkańców gminy.

Charakterystykę rodzin objętych pomocą OPS w Michowie przedstawiono w tabeli poniżej.

TYPY RODZIN OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	263	263	642
o liczbie osób	2	130	130	130
1				
2	3	43	43	86
3	4	19	19	57
4	5	28	28	112
5	6	21	21	105
6 i więcej	7	22	22	152
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9+10+11+12+13+14+15)	8	72	72	346
o liczbie dzieci	9	14	14	42
1				
2	10	21	21	82
3	11	15	15	73
4	12	12	12	69
5	13	8	8	63
6	14	2	2	17
7 i więcej	15	0	0	0
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)	16	17	17	48

WYSZCZEGÓLNIENIE	0	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
		1	2	3
o liczbie dzieci				
1	17	10	10	21
2	18	4	4	13
3	19	2	2	9
4 i więcej	20	1	1	5
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)	21	72	72	125
o liczbie osób				
1	22	43	43	43
2	23	18	18	36
3	24	2	2	6
4 i więcej	25	9	9	40

Dane własne OPS Michów - stan na dzień 31.12.2018 r.

Główne powody przyznawania świadczeń w roku 2018 to: długotrwała lub ciężka choroba (133 rodziny), ubóstwo (105 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (84 rodzin), niepełnosprawność (74 rodziny), bezrobocie (71 rodzin), alkoholizm (44 rodziny).

Tabela poniżej przedstawia strukturę powodów przyznawania pomocy społecznej, które określone są w ustawie o pomocy społecznej. Powody przyznawania świadczeń mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

POWODY PRYZNANIA POMOCY

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
	OGÓŁEM	w tym: NA WSI ¹⁾		
0	1	2	3	
UBÓSTWO	1	105	105	272
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	27	27	142
W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ	5	20	20	115
BEZROBOCIE	6	71	71	225
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	74	74	153
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	133	133	273
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	84	84	166
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	12	12	36
RODZINY WIEŁODZIETNE	11	5	5	24
PRZEMOC W RODZINIE	12	4	4	13
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	44	44	86
NARKOMANIA	15	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	7	7	12
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	2	2	5
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0

W 2018 roku do Ośrodka wpłynęło 620 wniosków o udzielenie pomocy. W okresie sprawozdawczym wydano 625 decyzji w tym 583 decyzji przyznających świadczenie, 11 decyzji odmownych, 21 decyzji zmieniających, 3 decyzje uchylające świadczenie, 6 decyzji o odstąpieniu od żądania zwrotu, 1 decyzję ustalającą odpłatność za DPS.

W sprawach pomocy społecznej pracownicy socjalni przeprowadzili 579 wywiadów środowiskowych, w tym 11 na potrzeby jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu innej gminy. Wysłano 16 wniosków o przeprowadzenie wywiadów cz. II (wywiady alimentacyjne).

LICZBA WYDANYCH DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Ogólna liczba wydanych decyzji administracyjnych w sprawach pomocy społecznej, w tym	625
1.1.	1.1. decyzje przyznające	583
1.2.	decyzje odmowne	11
1.3	inne	31
2.	Liczba decyzji ostatecznych wydanych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze, w tym	2
2.1.	pozostawiających w mocy decyzję organu właściwego	0
2.2.	zmieniających decyzję organu właściwego	0
2.3	uchylających decyzję organu właściwego i przekazujących sprawę do ponownego rozpatrzenia	2

Ośrodek Pomocy Społecznej w Michowie realizując zadania ustawy o pomocy społecznej w 2018 roku udzielił pomocy pieniężnej - 128 rodzinom, liczba osób w tych rodzinach to 249 osób. Natomiast pomocy niepieniężnej 71 rodzinom, liczba osób w rodzinach - 240 osób. Wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 89 rodzinom, w których było - 237 osób.

RZECZYWISTA LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ SPOŁECZNĄ

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI ¹⁾	
0	1	2	3	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1	262	174	405
w tym:	2	148	128	249
świadczenia pieniężne				
świadczenia niepieniężne	3	120	71	240
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	4	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	5	262	174	405
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej OGÓŁEM	6	X	257	629
w tym:	7	X	89	237
wyłącznie w postaci pracy socjalnej				

4.1.2 Praca socjalna

Pomoc w formie pracy socjalnej należy do zadań gminy o charakterze obowiązkowym i nie jest uzależniona od posiadanej przez osobę lub rodzinę dochodu. Praca socjalna jest skierowana na przywrócenie zdolności do samodzielnego funkcjonowania klienta pomocy społecznej.

Realizatorem pracy socjalnej jest pracownik socjalny, który już przy pierwszej wizycie analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się wspólnie nad możliwościami rozwiązania występujących problemów, udziela porad, motywuje do zmiany zachowań. W sytuacjach konfliktowych niejednokrotnie przeprowadza pierwsze mediacje. Ponadto, podejmuje szereg działań zmierzających do zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy zdrowia klienta, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, osób zaburzonych psychicznie, z problemem alkoholowym, zapewnia uzyskanie niezbędnych środków pieniężnych dla osób znajdujących się w niedostatku.

W 2018 r. praca socjalna była świadczona w środowiskach w zakresie m.in.: wspierania i motywowania do podejmowania działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzin, informowania o przysługujących uprawnieniach, informowania i pomocy w ustalaniu uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, pomocy w ustaleniu stopnia niepełnosprawności, pomocy w wypełnianiu wniosków na różne rodzaje świadczeń, zamawiania wizyt lekarskich, organizowania opieki hospicyjnej, motywowania do systematycznego leczenia, organizowania usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, wskazywania placówek sprawujących opiekę nad osobami przewlekle chorymi, pomocy w kompletowaniu dokumentów do zakładów opiekuńczo – leczniczych, udzielania wsparcia emocjonalnego, organizacji poradnictwa specjalistycznego.

Pracownicy socjalni informowali osoby bezrobotne o aktualnych ofertach pracy, kontaktowali się wielokrotnie z pracodawcami, motywowali do podejmowania prac sezonowych.

Prowadzili rekrutację dzieci na kolonie letnie organizowane przez Kuratorium Oświaty (w 2018 r. 7 dzieci skorzystało z tej formy wypoczynku – który zorganizowany był w Darłowie w okresie od 27.07.2018 r. do 07.08.2018 r.)

Każdego roku w ramach akcji „Zima” pracownicy socjalni monitorują osoby samotne i stare, które mogą potrzebować szczególnej pomocy.

Prowadzą pracę socjalną z rodzinami, w których wszczęta została procedura Niebieskie Karty, m.in.: monitoring rodzin, wskazują placówki, w których uzyskać można specjalistyczną pomoc, realizują plany pomocy ustalone w ramach procedury „Niebieskie Karty”, kierują osoby stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.

Pracownicy socjalni współpracują ze szkołami, kuratorami zawodowymi i społecznymi, sądami, asystentem rodziny, Powiatowym Urzędem Pracy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służbą zdrowia, pedagogami, psychologami, policją, organizacjami pozarządowymi.

Praca socjalna może być również prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, czyli umowę dwustronną zawieraną przez pracownika socjalnego z podopiecznym w celu znalezienia najlepszego rozwiązania dla trudnej sytuacji życiowej klienta. W 2018 r. zawarte zostały dwa kontrakty socjalne.

W 2018 r. pracą socjalną objętych było 257 rodzin w tym wyłącznie pracą socjalną (bez świadczeń) 89 rodzin.

4.1.3 Domy pomocy społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności niemogącej samodzielnie egzystować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2018 r. w następujących domach pomocy społecznej przebywało ogółem **11 osób** z terenu gminy Michów:

- DPS Zgromadzenia Sióstr Felicjanek w Jadwinowie – 3 osoby,
- DPS w Popkowicach – 6 osób,
- DPS „Barka” w Janowie Lubelskim – 2 osoby,

za które poniesiono wydatki w łącznej kwocie – **262 557,00 zł.** Na dzień 31 grudnia 2018 r. w DPS przebywało 11 osób z gminy Michów. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej ustalana jest w oparciu o przeprowadzony wywiad środowiskowy zaś do ponoszenia odpłatności zobowiązani są wg kolejności: mieszkańiec, małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest **zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.**

Wydatki OPS na domy pomocy społecznej w latach 2016 - 2018

Rok	2016	2017	2018
Liczba osób w trakcie roku	13	12	11
Wydatki OPS	296 660,45	238 879,00	262 557,00

4.1.4 Zasiłki i pomoc w naturze.

Zadania własne:

Na realizację zadań poniesiono wydatki w kwocie 365 801,31 zł. Rodzinom udzielono następujących form pomocy:

- **zasilek celowy i pomoc w naturze** (zasilek celowy, celowy specjalny, zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności) - 107 rodzin na kwotę – 116 842 zł.
- **zasilek okresowy** – 52 rodziny na kwotę - 85 742, 69 zł. w tym z powodu:
 - a) bezrobocia – 40 rodzin,
 - b) długotrwałej choroby – 5 rodzin,
 - c) niepełnosprawności – 6 rodzin,
 - d) innego powodu – 5 rodziny
- **zasilek stały** – liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie - 29 na kwotę – 163 216,62 zł w tym: 21 - osoby samotnie gospodarujące, 8 - osoby pozostające w rodzinie,

4.1.5 Usługi opiekuńcze

W roku 2018 usługi opiekuńcze świadczone były przez 18 opiekunek zatrudnionych na umowę – zlecenie. Łączny koszt wynagrodzeń z tytułu umów - zlecenia i pochodnych od wynagrodzeń w 2018 r. wyniósł – 203 363,63 zł.

Tą formą pomocy objętych było łącznie 28 osób. Odpłatność 100% za 1 godzinę usług opiekuńczych w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. wynosiła 13,00 zł. Warunki przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze są określone w uchwale Rady Gminy Michów z dnia 14 listopada 2016 r. Nr XXII/123/2016

Z tytułu ustalonej odpłatności osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych dokonały wpłat na rachunek bankowy Ośrodka Pomocy Społecznej w Michowie na kwotę - 39 473,65 zł.

4.1.6 Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

W 2018 roku Ośrodek realizował program wieloletni wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Jego celem było wspieranie samorządów gminnych w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym tj. dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom go pozbawionym. Program przewidywał również przyznanie świadczenia pieniężnego (zasiłków celowych) z przeznaczeniem na zakup artykułów żywnościowych. Beneficjentami Programu były osoby lub rodziny, których dochód nie przekroczył kwoty 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018. poz. 1508 ze zm.)

Łącznie tą formą pomocy objęto 241 mieszkańców Gminy Michów, wydając na ten cel kwotę 118 607,00 zł, z której środki własne gminy stanowiły 35 662,70 zł. Dotacja z budżetu państwa wyniosła – 82 944,30 zł.

Zadanie to jest dotowane w 60% z budżetu państwa, natomiast 40% stanowią środki własne gminy. W uzasadnionych sytuacjach Wojewoda może zmniejszyć udział gminy w kosztach realizacji tego zadania. W ub.r. udział gminy stanowił 30,07% (35 662,70zł), a środki z budżetu państwa stanowiły 69,93% (82 944,30 zł)

Środki wydatkowano następująco:

- posiłki w szkołach dla 92 dzieci, wydano 10 752 posiłki, za kwotę – 37 207,00 zł,
- świadczenia pieniężne w formie zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku – 165 osób (87 rodzin) na kwotę 81 400,00 zł.

4.1.7 Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2018 r. poz. 1510 ze zm.) oraz w oparciu o zarządzenie Nr 87/2017 Wójta Gminy Michów z dnia 31 października upoważniające Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do załatwiania spraw i wydawania decyzji dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom zamieszkałym na terenie Gminy Michów.

Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać osoby:

- nieubezpieczone,
- posiadające obywatelstwo polskie,
- posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

W 2018 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydano 2 decyzje administracyjne dla 2 osób.

4.2 Sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny za rok 2018 r.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, uchwala gminne programy wspierania rodziny.

Zadania z zakresu wspierania rodziny w Gminie Michów zostały powierzone Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Michowie statutem przyjętym uchwałą Nr XXXIII/184/2013 Rady Gminy Michów z dnia 30 grudnia 2013 r. zmienionym uchwałą Nr XVI/94/2016 Rady Gminy Michów z dnia 31 marca 2016 r. Kierownik Ośrodka otrzymał Zarządzeniem Nr 84/2017 z dnia 31 października 2017 r. upoważnienie Wójta Gminy do ustanawiania rodziny wspierającej, do zawierania i rozwiązywania umowy z rodziną wspierającą oraz prowadzenia postępowania w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

4.2.1 Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

Realizacja resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018 ”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Michowie zgodnie z umową Nr 946 zawartą w dniu 05.11.2018 r. pomiędzy Wojewodą Lubelskim a Gminą Michów realizował działania w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018 ”. Na realizację zadania pozyskano środki z dotacji w wysokości 23 436,00 zł, natomiast wkład własny wyniósł 27 981, 36 zł. W ramach realizowanego zadania poniesiono koszt w wysokości 51 417,36 zł. Zadanie było realizowane od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Głównym celem zadania było zatrudnienie w 2018 roku 1 asystenta rodziny, posiadającego kwalifikacje określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach zadania asystent rodziny realizował pracę z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.

W 2018 r. asystent rodziny współpracował z 19 rodzinami w których było 34 osoby dorosłe i 54 dzieci. Praca z rodzinami odbywała się zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekraczać 15”.

Asystent pracował w systemie zadaniowego czasu pracy. Był mobilny i dyspozycyjny, co ułatwiało mu dostosowanie powierzonych zadań do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Pozwalało na wizyty w środowisku o różnych porach dnia. Spotkania z rodzinami najczęściej odbywały się w miejscu zamieszkania podopiecznych. Czasami również w miejscu wskazanym przez rodzinę, co dopuszcza art. 14 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Metodyczne działania asystenta rodziny podzielone były na następujące fazy:

- nawiązanie kontaktu z rodziną, stworzenie pozytywnych relacji,
- diagnozowanie problemów w rodzinie,
- planowanie pracy z rodziną, wspólne ustalanie celów, działań i efektów współpracy,
- realizacja planu pracy z rodziną,
- okresowa ocena sytuacji.
- zakończenie pracy z rodziną.

Asystent rodziny wspierał rodziny, aby w przyszłości mogły samodzielnie pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Towarzyszył rodzicom i starał się wypracować zmiany w myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, konieczne do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Głównym celem pracy asystenta było podniesienie u rodziców **umiejętności opiekuńczo-wychowawczych**.

W tym zakresie podejmowane były następujące działania:

Pedagogizacja rodziców, dotycząca prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi: przekazywanie informacji na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, metod wychowawczych, właściwych sposobów komunikowania się, uświadamianie rodzicom ich roli w stosunku do dzieci, ukazywanie korzyści z tworzenia pozytywnych wzorców, dawania dzieciom dobrego przykładu własnym zachowaniem. Tworzenie z dziećmi kodeksu zachowania, wprowadzanie systemu nagród i kar z wyłączeniem przemocy. Modelowanie przez przykłady poprawnych zachowań względem dzieci, ukazywanie jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak wydawać polecenia, jak je egzekwować. Motywowanie rodziców do dbałości o edukację i rozwój dzieci, do aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka, do aktywnego spędzania czasu wolnego z dziećmi. W razie niepokojących sygnałów w zachowaniu dziecka motywowanie rodziców do zdiagnozowania poziomu rozwoju potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych, zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży w poradniach psychologiczno - pedagogicznych lub innych poradniach specjalistycznych. Asystent dbał o budowanie i podtrzymywanie więzi rodzinnych, aby zapewnić prawidłowe relacje rodzic-dziecko, oparte na miłości, zaufaniu i szacunku. Prowadził szereg działań, by niwelować konflikty istniejące pomiędzy członkami rodzin rozwiązywać je na drodze kompromisu. Prowadził konsultacje dla dzieci i rodziców w formie indywidualnej. Informował o zasadach bezpieczeństwa w domu i na ulicy. Przekazywał informacje odnośnie przestrzegania zasad bezpiecznej zabawy. Prowadził rozmowy ukazujące zagrożenia i konsekwencje prawne wynikające z pozostawienia dzieci bez opieki, upijania się rodziców w czasie sprawowania opieki nad dziećmi. Podejmował również działania edukacyjne związane z odpowiedzialnością rodzicielską, opiekuńczą i wychowawczą. Zachęcał dzieci do systematycznej pracy w szkole, odrabiania lekcji i przygotowywania się do sprawdzianów. Zachęcał dzieci do uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych. Asystent towarzyszył podczas odrabiania prac domowych.

W zakresie zdrowia i opieki medycznej - asystent informował jak dbać o higienę i zdrowie. Systematycznie motywował do przestrzegania higieny osobistej. Sprawdzał czy dzieci mają wykonane szczepienia, bilanse. Prowadził poradnictwo w zakresie właściwego

do pory roku ubierania dzieci i dbania o czystość ich ubrań. Udzielał wskazówek jak pielęgnować małe dzieci. Pomagał w organizacji wizyt lekarskich. W trakcie wizyt wspierał, aby niwelować poczucie samotności i wyobcowania, służył pomocą oraz radą. Udzielał pomocy w realizacji zaleceń lekarskich. Asystent przeprowadził wiele rozmów motywujących podopiecznych do życia w trzeźwości. Przeprowadzana była edukacja na temat wpływu alkoholu i narkotyków na rozwój organizmu, prowadzone były rozmowy na temat zachowań ryzykownych. Ukazywane były konsekwencje dla rodziny wynikające z nadużywania alkoholu przez rodziców. Asystent informował rodziców o możliwości bezpłatnego skorzystania z porad i konsultacji psychologa (w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym w OPS Michowie).

Kolejnym celem asystenta rodziny była praca z rodzinami mająca na celu **podniesienie ich umiejętności w poprawnym prowadzeniu gospodarstwa domowego i załatwianiu spraw urzędowych**. Podejmowane działania w tym zakresie to: trening wykonywania prac domowych (sprzątanie, zmywanie, pranie, wietrzenie, prasowanie, remont, gotowanie, sprzątanie obejścia). Zachęcanie rodziców do systematycznego wykonywania prac domowych z podziałem na wszystkich członków rodziny. Motywowanie do posiadania własnego ogrodu. Przekazywanie informacji dotyczących zasad prawidłowego odżywiania dzieci i dorosłych, asystowanie przy zakupach, ucząc wyboru tanich, zdrowych i wydajnych produktów. Towarzystwo w pozyskiwaniu usług na rzecz domu i rodziny (np. związanych z naprawą, remontem, usuwaniem owadów i gryzoni itp.). Pomoc w zapewnieniu opału na zimę, pomoc przy porządkowaniu dokumentacji domowej (założenie teczek z dokumentami) Przeprowadzany był trening budżetowy ze szczególnym zwróceniem uwagi na oszczędne gospodarowanie finansami. Zwrócenie uwagi na systematyczne płacenie rachunków. Na bieżąco udzielana była pomoc w załatwianiu spraw urzędowych np. asystent towarzyszył rodzinom potrzebującym w wyjazdach do Sądu Rejonowego w Lubartowie, KRUS Lubartów. Udzielał pomocy w wypełnianiu i kompletowaniu dokumentacji w celu uzyskania np. świadczeń rodzinnych i wychowawczych, stypendium szkolnego, świadczenia z pomocy społecznej, pisaniu różnego rodzaju wniosków, podań, itp. Asystent monitorował wyznaczone terminy wizyt lekarskich, wizyt w PUP. Organizowana była również pomoc od ludzi dobrej woli w formie rzeczowej np. meble, kanapy, odzież, pościel, firanki, żywność. Odbywało się również monitorowanie portalu OLX w celu zakupu używanych w dobrym stanie mebli dla potrzebujących.

Asystent na bieżąco podejmował działania w kierunku **doradztwa zawodowego, rozwijania umiejętności społecznych rodzin, wspierana była aktywność społeczna rodzin**. Prowadzone były działania takie jak: motywowanie do uzupełniania wykształcenia, podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez udział w różnego rodzaju kursach kwalifikacyjnych. Pozyskiwane były informacje o możliwościach doksztalcenia i ofertach pracy, udzielana była pomoc w pisaniu dokumentów aplikacyjnych, udzielana była pomoc w utrzymaniu pracy zarobkowej, m.in. ukazując wartość pracy, omawiając poprawne zachowania w środowisku pracy, dokonując oceny zasobów klientów. Wskazywane były możliwości skorzystania z różnorodnych form pomocy integracji i aktywizacji społecznej.

W omawianym okresie asystent regularnie podejmował współpracę z jednostkami, organizacjami i innymi podmiotami oraz osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny m.in. z : pracownikami socjalnymi, psychologiem, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Lubartowie, pedagogami i nauczycielami dzieci podopiecznych, Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej, Urzędem Gminy w Michowie, KRUS w Lubartowie, Posterunkiem Policji w Michowie.

Wykonując swoje obowiązki zawodowe asystent starał się wypracować u podopiecznych odzyskanie kontroli nad własnym życiem, które pozwoliłoby im żyć

samodzielnie, wypełniać role rodzica, w taki sposób aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i harmonijnemu rozwojowi dzieci. Powyższy efekt był możliwy do osiągnięcia przy współudziale rodziny na każdym etapie działania. Nadmienić należy, że na ogół rodziny chętnie podejmowały współpracę i aktywnie uczestniczyły w spotkaniach z asystentem.

W 2018 r. zakończona została współpraca z siedmioma rodzinami. Z czterema rodzinami powodem zakończenia współpracy było osiągnięcie zaplanowanych celów przez rodzinę. Zakończenie współpracy z dwiema rodzinami nastąpiło z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny. Z jedną rodziną współpraca została zakończona z uwagi na śmierć osoby wspieranej. Zgodnie z art. 15 ust. 1 punkt 16 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez rok będzie odbywało się monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu pracy z rodziną.

4.2.2 Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Michowie działa Punkt Informacyjno – Konsultacyjny, w którym można uzyskać poradnictwo specjalistyczne:

- **psychologiczne** : dyżury psychologa odbywały się w każdy wtorek miesiąca od godz. 15.00 do 18.00. Odbyło się łącznie 150 godzin dyżuru psychologa. Z poradnictwa psychologicznego w 2018 r. skorzystało 39 rodzin, w tym 112 osób w rodzinach.

- **prawne**: od 26 marca 2018 r. rodziny miały możliwość skorzystania z porad prawnika, którego dyżury odbywały się w każdy drugi wtorek miesiąca w godzinach od 15.00 do 18.00.

W 2018 r. odbyło się łącznie 24 godziny dyżuru prawnika, udzielono 12 porad, które dotyczyły następujących dziedzin prawa:

- prawo cywilne – 4 porady
- prawo rodzinne i opiekuńcze – 2 porady
- prawo administracyjne – 2 porady
- prawo karne – 2 porady
- prawo ubezpieczeń społecznych – 2 porady

4.2.3 Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta.

W 2018 r. asystent rodziny uczestniczył w projekcie partnerskim „Blżej Rodziny – szkolenia dla kadry systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej” realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków EFS na lata 2014- 2020 przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.

W ramach w/w projektu asystent wziął udział w 5 szkoleniach:

- „Praca z dzieckiem z rodziny wieloprotoblowej”,
- „Współpraca interdyscyplinarna asystenta z rodzinami i służbami wspierającymi rodzinę – organizator rodzinnej pieczy zastępczej”,
- „Diagnoza rodziny w kontekście działań interwencyjnych, nadzorczych i opiniodawczych, ocena sytuacji rodzinnej, ocena sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dziecka, ocena kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, określania zadań i wymagań”,
- „Depresja dzieci i młodzieży oraz inne zaburzenia psychiczne”,
- „Problematyka interwencji kryzysowej w rodzinie”,

Ponadto asystent rodziny uczestniczył w innych szkoleniach:

- „Rozporządzenie UE NR 679/ 2016 (RODO) oraz zagadnienie cyberbezpieczeństwa i dobrych praktyk IT”,
- „Współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym”,
- „Skuteczna działalność pomocowa – praktyka działania KRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych”,

4.2.4 Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej:

Gmina Michów realizuje zadania związane z organizowaniem pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców, w zakresie współfinansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wprowadza art. 191 przedmiotowej ustawy. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m.in. w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. Obowiązek dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 r. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2018 roku gmina współfinansowała pobyt 4 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Poniesione wydatki na ten cel to kwota – 4 934,18 zł.

4.2.5 Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Monitoring sytuacji dziecka prowadzony był na bieżąco przez asystenta rodziny lub pracowników socjalnych w 12 rodzinach, liczba osób w rodzinach - 49 , w tym 28 dzieci.

4.2.6 Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej.

Sprawozdania sporządzane są przez OPS i przekazywane wojewodzie co pół roku.

4.2.7 Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2019 roku.

1. Zabezpieczenie środków pieniężnych na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021.
2. Zabezpieczenie środków pieniężnych na zatrudnienie i podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny.
3. Zabezpieczenie środków pieniężnych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

4.3 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej zabezpiecza obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W trakcie roku 2018 r. Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego przekazanych zostało 34 formularzy Niebieska Karta – A wszczynających procedurę, w tym 34 formularzy założonych przez przedstawicieli policji,

Odbyło się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, utworzonych zostało 40 grup roboczych. Łącznie w 2018 r. odbyło się 115 posiedzeń grup roboczych.

Procedurą „Niebieskie Karty” objętych było 40 rodzin, liczba osób w rodzinach to 159.

W trakcie 2018 r. wobec stwierdzenia ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy zostało zakończonych 17 procedur „Niebieskie Karty”.

4.4 Karta Dużej Rodziny.

Zadanie realizowane było zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu unieważniania Karty Dużej Rodziny, wzorów graficznych oraz szczegółowego zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku o przyznanie Karty Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r., poz. 99).

Poniższa tabela przedstawia:

p	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wnioski rodzin wielodzietnych o przyznanie KDR lub wydanie duplikatu KDR, z tego	4
1.1.1	dla rodzin wielodzietnych występujących po raz pierwszy o wydanie Karty	4
1.1.2	dla nowego członka rodziny wielodzietnej będącej już w programie	1
1.1.3	dla osoby ubiegającej się o przedłużenie terminu ważności Karty	3
1.1.4	dla których zamówiono duplikat Karty	0
1.2	zakończonych wydaniem decyzji odmownej	0
2.	Liczba rodzin, którym wydano Karty Dużej Rodziny	7
3.	Liczba członków rodzin wielodzietnych, którym wydano Kartę Dużej Rodziny, z tego:	26
	Rodziców/mążonków	8
	Dzieci	18
4.	Liczba wydanych KDR	26

4.5 Świadczenia rodzinne

System świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym gminie o charakterze obowiązkowym z zakresu systemu zabezpieczenia społecznego, finansowanym ze środków z budżetu państwa.

W gminie Michów realizacją świadczeń rodzinnych zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej. Ustawa o świadczeniach rodzinnych zawiera następujące rodzaje świadczeń:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka „becikowe”,
- 3) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 4) świadczenie rodzicielskie.

Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych są udzielane na okresy zasiłkowe, które trwają od 1 listopada danego roku do 31 października roku następnego.

Ogólna kwota zrealizowanych świadczeń rodzinnych w 2018 roku wyniosła **1 931 236,00 zł.** a poszczególne świadczenia przedstawiają poniższe tabele:

Rodzaje świadczeń i środki finansowe na realizację świadczeń rodzinnych

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	810912	6903
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego, z tytułu:	333926	2925
2.1	urodzenia dziecka	28596	29
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	38168	97
2.3	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
2.4	samotnego wychowywania dziecka	17563	91
2.5	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego z tego:	34590	321
2.5.1	do 5 roku życia	3240	36
2.5.2	powyżej 5 roku życia	31350	285
2.6	rozpoczęcia roku szkolnego	39600	396
2.7	podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania, z tego w związku z :	65 874	838
2.7.1	zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	26 679	183
2.7.2	dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	45195	655
2.8	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	109535	1153

3	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w. 2)	1 144 838	9831
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	160 295	1014
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	322 796	219
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	65960	123
7.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6)	549051	1356
8.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	43 000	43
9.	Świadczenie rodzicielskie	194 347	220
Razem (w. 3 + w. 7 + w. 8 + w. 9)		1 931 236	11450

Wydatki na składki, na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	56 058	159
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	7976	60
3.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	18 438	125
4.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	4730	98
Razem (w.1 + w.2. + w.3 + w.4)		87 202	442

Decyzje administracyjne

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba złożonych wniosków dot. świadczeń rodzinnych	510
2	Liczba decyzji wydanych w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych przez organ właściwy	510
2.1	w tym stwierdzających nienależnie pobrane świadczenie	5
3.	Liczba spraw, w których rozłożono na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych	0

4.	Liczba decyzji w sprawie umorzenia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych	0
5.	Liczba spraw, w których wygaszono nienależnie pobrane świadczenia rodzinne, na podstawie art. 30 ust. 11	0
6.	Liczba decyzji ostatecznych wydanych przez samorządowe kolegium odwoławcze, w tym	0
6.1	pozostawiających w mocy organu właściwego	0
6.2	zmieniających decyzję organu właściwego	0
6.3	uchylających decyzję organu właściwego i przekazujących sprawę do ponownego rozpatrzenia	0

Informacje statystyczne

Lp	Wyszczególnienie	Miesiąc											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	-7-	-8-	-9-	-10-	-11-	-12-	-13-	-14-
1.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	385	387	389	391	393	389	389	394	388	384	352	356
2.	Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny, w tym:	311	313	316	317	321	317	318	323	317	315	278	283
2.1	na 1 dziecko	112	114	117	120	120	117	116	116	114	113	93	96
2.2	na 2 dzieci	126	125	124	122	126	125	127	131	127	124	119	118
2.3	na 3 dzieci	53	53	54	54	54	54	53	54	54	56	47	49
2.4	na 4 i więcej dzieci	20	21	21	21	21	21	22	22	22	22	19	20

4.6 Zasilek dla opiekuna

Realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. 2017 r. poz. 2092 ze zm.) w roku 2018 przedstawia poniższa tabela.

Wydatki na zasiłki dla opiekunów finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń	Liczba osób
Zasilek dla opiekuna	15 480	29	5

Wydatki - składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna

L.p.	Wyszczególnienie	Wydatki	Liczba świadczeń
1.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	4260	29
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	1393	29

4.7 Świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

4.7.1 Ogólne zasady przyznawania.

Aby otrzymać świadczenia z funduszu alimentacyjnego, należy złożyć wniosek do którego trzeba dołączyć:

1. Prawomocny wyrok sądu o zasądzonych alimentach,
2. Zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji komorniczej,
3. Oświadczenia dokumentujące pozostałe dochody członków rodziny,

Warunkiem otrzymania świadczeń jest nieprzekroczenie dochodu, który obecnie wynosi 725 złotych miesięcznie w przeliczeniu na osobę, do dochodu zaliczane są przychody, które opodatkowane są na podstawie przepisów o PIT, dochód deklarowany w oświadczeniu przez osoby rozliczające się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym oraz inne dochody niepodlegające opodatkowaniu, dochody z gospodarstwa rolnego.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości odpowiadającej wysokości zasądzonych alimentów, nie więcej jednak niż 500 zł.

Świadczenie z funduszu wypłacane jest do ukończenia przez dziecko 18 roku życia, jeśli jednak dziecko kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej, świadczenie będzie mu przysługiwało do ukończenia 25 roku życia. Świadczenie może być również przyznane bezterminowo – ma to miejsce, gdy dziecko jest niepełnosprawne i posiada orzeczenie

o znacznym stopniu niepełnosprawności. Należy jednak pamiętać, że jeśli okaże się, że rodzic w trakcie otrzymywania świadczenia z OPS otrzymał alimenty większe (np. w drodze zasądzenia) albo zwiększyły się jego dochody i przekroczyły kryterium dochodowe, organ przyznający żąda zwrotu nadmiernie wypłaconych świadczeń wraz z odsetkami. Rodzic, który otrzymuje alimenty z funduszu alimentacyjnego nie musi dziecka wychowywać samotnie, może ponownie wziąć ślub albo żyć w konkubinacie, ale należy pamiętać, że osoba ta musi znaleźć się w składzie rodziny i dołączone muszą być jej dochody.

4.7.2 Realizacja Funduszu Alimentacyjnego w 2018 roku.

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554 ze zm.) w roku 2018 wypłacono **565** świadczeń z funduszu alimentacyjnego na kwotę **248 460 zł**. Szczegółowe kwestie związane z realizacją zadania przedstawiają poniższe tabele.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego

L.p.	Rodzaj świadczenia	Wydatki	Liczba świadczeń
1.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	248460	565
RAZEM		248460	565

Ilość wydanych decyzji administracyjnych

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba decyzji wydanych w sprawach dotyczących przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez organ właściwy wierzyciela	52
1.1	- w tym stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia	0
2.	Liczba spraw, w których rozłożono na raty należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	0
3.	Liczba decyzji w sprawie umorzenia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	0
4.	Liczba decyzji umarzających należności od dłużników alimentacyjnych	0
5.	Liczba decyzji ostatecznych dotyczących funduszu alimentacyjnego wydanych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze	0

Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Wyszczególnienie	Miesiąc											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-	-6-	-7-	-8-	-9-	-10-	-11-	-12-	-13-
Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	34	34	34	33	34	34	34	34	31	30	30	30

Zobowiązania finansowe wobec budżetu Gminy Michów i budżetu państwa na dzień 31.12.2018 r. posiadało:

- z tytułu zaliczek alimentacyjnych **12** dłużników alimentacyjnych,
- z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego **44** dłużników,

Zadłużenie dłużników alimentacyjnych wobec budżetu państwa oraz budżetu gminy wg. stanu na dzień 31.12.2018 r. stanowiło kwotę:

- z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych – 105 085,34 zł.
- z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego 1 620 233,12 zł.
- z tytułu odsetek od wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego 520 504,70 zł.

W wyniku skutecznej egzekucji komorników sądowych oraz działań podjętych przez Ośrodek:

- z tytułu funduszu alimentacyjnego odzyskano kwotę w wysokości 80 225,50 zł. Z w/w kwoty na dochody budżetu państwa przekazano 58 832,91 zł, w tym 26 743,96 zł. – odsetek od wpłaconych kwot.

Natomiast na dochody budżetu gminy przekazano 21 392,59 zł.

- z tytułu zaliczki alimentacyjnej odzyskano kwotę w wysokości 0,00 zł.

Ponadto organ właściwy dłużnika prowadził czynności zmierzające do ustalenia aktualnego miejsca pobytu dłużników alimentacyjnych, kierując wnioski, zapytania m. in. do Komorników Sądowych, Policji, Ministerstwa Sprawiedliwości Krajowego Rejestru Karnego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Centrum Personalizacji Dokumentów.

W 2018 r. zostały podjęte działania wobec dłużników alimentacyjnych, które polegały na wysłaniu 23 wezwań dłużnikom alimentacyjnym do stawienia się w OPS w Michowie w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także ich stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej. Przyjmowano również oświadczenia majątkowe, co wiąże się z przeprowadzeniem wywiadów z dłużnikami oraz przekazaniem ich do odpowiednich organów według miejsca zamieszkania dłużnika.

Poinformowano 29 dłużników o przyznanych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego.

Do 5 dłużników wysłano zawiadomienia o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania ich za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Wydano 4 decyzje uznające dłużników za uchylających się i 1 decyzję o umorzeniu tego postępowania.

Skierowano 4 wnioski do Prokuratury o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeksu karnego oraz 2 wnioski do Starosty Powiatowego w Lubartowie o zatrzymanie prawa jazdy.

W związku z wydaniem decyzji przyznających świadczenie z funduszu wysłano 42 pisma do komorników z prośbą o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego.

Sześciu dłużników zobligowano do zarejestrowania w PUP a wobec 4 wysłano wniosek o aktywizację zawodową. Wysłano do komorników sądowych 18 informacji z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych, 1 razę wysłano zapytanie z prośbą o ustalenie adresu. W związku z wnioskami z innych gmin o podjęcie działań wobec dłużników wysłano 14 informacji z efektów podjętych działań. Wysłano 30 wniosków do innych gmin z prośbą o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Ponadto w związku z nowym brzmieniem art. 209 KK skierowano do prokuratury 8 wniosków, ponieważ z zaświadczenia o bezskuteczności wynikało, że dłużnik ma zaległość przekraczającą równowartość 3 kwot miesięcznych alimentów.

4.8 Świadczenie wychowawcze

Ośrodek Pomocy Społecznej w Michowie jest organem realizującym zadania wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.). Ogólna kwota zrealizowanych świadczeń wychowawczych w 2018 roku wyniosła **4 372 124,00 zł**. Łącznie ze wsparcia Programu Rodzina 500+ w gminie Michów, w roku 2018 skorzystało 729 dzieci.

Szczegółowe kwestie związane z realizacją zadania przedstawiają poniższe tabele.

Dane dotyczące wniosków oraz decyzji administracyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba złożonych „unikatowych” wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego	526
2	Liczba decyzji wydanych w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego	526
2.1	Liczba wniosków przekazanych przez organ właściwy do rozpatrzenia marszałkowi województwa	19
3.	Liczba decyzji od marszałka województwa przyznających prawo do świadczenia wychowawczego, na podstawie których realizowana jest w gminie wypłata tego świadczenia	15

Informacje statystyczne

L.p	Wyszczególnienie	Miesiąc												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Razem
1.	Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego	426	427	423	425	425	418	416	422	422	395	410	409	X
2.	Liczba świadczeń wychowawczych wypłaconych w poszczególnych miesiącach	742	745	739	743	740	728	732	746	749	686	711	705	8766
3.	Kwota wypłaconego świadczenia wychowawczego	370952	371054	369097	369717	367855	362867	365807	371904	373817	342484	354134	352436	4 372124

4.9. Program „Dobry start”

W 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Michowie realizował rządowy program skierowany do rodzin z dziećmi „Dobry start”. W ramach programu wypłacono 712 świadczeń na kwotę 213 600 zł, co przedstawia tabela poniżej.

L.p.	Wyszczególnienie	Wydatki poniesione w roku 2018	Liczba świadczeń wypłaconych 2018 roku	Liczba decyzji odmownych
1.	Świadczenie dobry start	213 600	712	1

4.10 Inne działania Ośrodka

4.10.1 Dystrybucja żywności w ramach Europejskiego Programu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego w 2018 roku kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ), w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Polega on na dostarczeniu osobom najuboższym w Polsce pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Dodatkowo, osoby korzystające z Programu należy objąć działaniami towarzyszącymi, mającymi na celu włączenie społeczne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Michowie przy dystrybucji tej żywności współpracował z Fundacją Tarkowskich Herbu Klamry w Podlodowie oraz PCK w Lubartowie, wydając skierowania w liczbie 213 do otrzymania żywności klientom Ośrodka. Wsparcie trafiło do 427 osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 200% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej.

Dla 98 osób (starszych i niepełnosprawnych) artykuły żywnościowe zostały przywiezione na miejsce i rozdanie w siedzibie Ośrodka lub dostarczone przez pracowników socjalnych do domów.

4.10.2 Udział w akcji „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę”

Pracownicy socjalni uczestniczyli w corocznej akcji „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę” – rozdysponowywali zebrane dary. Pomoc w formie paczek żywnościowych otrzymało 3 rodziny wielodzietne.

4.10.3 Dzień Seniora

W 2018 r. Ośrodek Pomocy Społecznej był koordynatorem obchodów Gminnego Dnia Seniora, w którym wzięło udział ok. 250 seniorów.

Dzień ten uświetnił występ Lubelskich Czaderek i zespołu śpiewaczego Kaolinki z Baranowa. Menu przygotowali członkowie Towarzystwa Przyjaciół Michowa. Na temat bezpieczeństwa seniorów wypowiedział się kierownik Posterunku Policji w Michowie.

5. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest ustawowym obowiązkiem kierownika ośrodka pomocy społecznej, wynikającym z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej.

Potrzeby finansowe na realizację zadań wynikających z poszczególnych ustaw zostały ujęte w planie finansowym i przyjęte do realizacji w budżecie gminy.

Potrzeby Ośrodka oprócz zabezpieczenia w zakresie realizacji świadczeń zarówno w ramach zadań zleconych jak i własnych, wymagają również zabezpieczenia środków na płace dla pracowników Ośrodka, doskonalenie kompetencji pracowników Ośrodka poprzez udział w szkoleniach, delegacje i bieżące utrzymanie w tym: również niezbędne okresowe naprawy, konserwacje i modernizację posiadanego już sprzętu, zakup materiałów, administrację i system informatyczny.

Michów, dnia 20.03.2019 r.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej

mgr Anna Jabłońska